

1. De polis is van het type “levenslange overlijdensverzekering”.

Fortis heeft in de polis geen einddatum voorzien. De polis is van onbepaalde duur, de looptijd ervan is levenslang. Levenslange polissen eindigen met de dood van de verzekerde. Uitkering van het uitgesteld kapitaal bij leven op de vervaldag is bijgevolg uitgesloten. De polis is dus van het type “levenslange overlijdensverzekering¹”.

2. De premie is berekend(?) zonder sterftetafels te gebruiken.

De premie staat los van het geslacht, de leeftijd, de gezondheidstoestand en de levenswijze van de verzekerde. Voor de premieberekening(?) van de polis maakte Fortis geen gebruik van de MK/FK sterftetafels voor de verzekeringsprestaties “Overlijden bestemd voor mannen/vrouwen”, vereist volgens artikel 22, §2, c) van het KB Leven². Deze sterftetafels staan gepubliceerd in het Staatsblad.

3. Fortis geeft in de voorwaarden van de polis een andere betekenis aan het begrip “reserve”, dan de in de verzekeringwereld gangbare.

Fortis heeft in de voorafgetekende(!) polis geen verzekerd kapitaal voorzien dat zij bij overlijden van de verzekerde aan de begunstigde uitkeren zal.

De clause in het bijvoegsel van de polis:

“kapitaal: *het kapitaal overlijden zoals gedefinieerd in de algemene voorwaarden*”

voorziet niet in een vooraf overeengekomen vast bedrag dat Fortis bij overlijden van de verzekerde aan de begunstigde zal uitkeren, terwijl dit vast verzekerd bedrag volgens artikel 97 van de Wet op de landverzekeringsovereenkomst³ en artikel 2, a) van het KB Leven wel vereist is.

Het bijvoegsel van de polis verwijst integendeel naar de algemene voorwaarden:

¹ Levenslange polissen eindigen met de dood van de verzekerde. Uitkering van het uitgesteld kapitaal bij leven op de vervaldag is bijgevolg uitgesloten. De mededeling D 198 van de voormalige CDV m.b.t. “Verzekeringen uitgesteld kapitaal met terugbetaling van de reserve in geval van overlijden”, dd. 14 mei 2001, is derhalve op de Fortis Easy Fund Plan polis niet van toepassing.

² **Artikel 22. §1.** De voor de tarifiering gebruikte technische grondslagen moeten zodanig worden opgesteld dat de premies volstaan om de opeisbare prestaties, de aangroei van de theoretische afkoopwaarden en de kosten te dekken, rekening houdend met de opbrengst van de dekkingswaarden en van de kapitalisatie van deze inkomsten.

§2. De technische grondslagen voor de tarifiering moeten zodanig worden opgesteld dat:

a) voor alle verrichtingen, de technische rentevoet de referentievoet van [0,0375] niet overschrijdt;
b) voor de verrichtingen van het type leven, de overlevingskansen niet kleiner zijn dan die die voortvloeien uit de referentietafels MR en FR, naargelang de verzekerde van het mannelijk of het vrouwelijk geslacht is;
c) voor de verrichtingen van het type overlijden, de sterftekansen niet kleiner zijn dan die die voortvloeien uit de referentietafels MK en FK, naargelang de verzekerde van het mannelijk of het vrouwelijk geslacht is.

³ **Artikel 97.** Toepassingsgebied (Hoofdstuk II. – Levensverzekeringsovereenkomsten – WLVO)
Dit hoofdstuk is van toepassing op alle persoonsverzekeringen waarbij het zich voordoen van het verzekerd voorval alleen afhankelijk is van de menselijke levensduur. Die verzekeringen zijn uitsluitend **verzekeringen tot uitkering van een vast bedrag**.

Waarom het Fortis Easy Fund Plan geen levensverzekeringsovereenkomst is.

*“Het uitgekeerde kapitaal bij overlijden is standaard gelijk aan de **reserve** van het contract. Bedoelde **reserve** bekomt u door het aantal eenheden te vermenigvuldigen met de **waarde van een eenheid** over de respectieve fondsen.”*

M.a.w. op elk ogenblik van de duur van de polis stelt Fortis de “reserve” gelijk met de inventariswaarde van het beleggingsfonds. Bij overlijden van de verzekerde keert Fortis aan de begunstigde de inventariswaarde van het beleggingsfonds uit, en geen vast bedrag, dat definitief had moeten vastgesteld zijn op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst⁴.

Fortis wijzigt aldus in zijn algemene voorwaarden de in de verzekeringwereld gangbare betekenis van het begrip “reserve”. De “**wiskundige reserve**”⁵ is een actuariëel begrip en veronderstelt een – ten laatste bij het onderschrijven van de polis overeengekomen – **verzekerd kapitaal**. Het is dit verzekerd kapitaal (maar niet de technische reserve⁶) dat de verzekeraar normaliter zal uitkeren bij overlijden van de verzekerde (vóór de vervaldag van de polis).

⁴ Artikel 64, §1 van het KB Leven van 17 december 1992 bepaalt het volgende:

*“Voor de verrichtingen van de bij de bijlage 1 van het algemeen reglement bedoelde tak 23 vormen de activa van één of meerdere beleggingsfondsen de **dekkingswaarden**, ten belope van de wiskundige provisies met betrekking tot dit beleggingsfonds of die beleggingsfondsen.”*

Dekkingswaarden en wiskundige reserves veronderstellen de dekking van het overlijdensrisico, d.w.z. de uitkering van een verzekerd kapitaal aan de begunstigde bij overlijden van de verzekerde. De hoogte van de premie voor dit verzekerd kapitaal wordt berekend op basis van de MK/FK sterftetafels. Toegepast op levensverzekeringen, verbonden met interne beleggingsfondsen:

De levensverzekeringsprestatie in een levenslange polis bestaat erin bij overlijden een op voorhand overeengekomen vast bedrag uit te keren, ongeacht de evolutie van het intern beleggingsfonds (zowel in min als in meer).

⁵ De wiskundige reserve die bij de verzekeraar op een bepaald ogenblik dient aanwezig te zijn, wordt bepaald volgens de actuariële techniek en is gelijk aan de actuariële waarde van wat de verzekeraar in de toekomst zal moeten uitkeren, verminderd met de actuariële waarde van de premies die hij in de toekomst nog zal ontvangen.

⁶ Artikel 16 van de Controlewet op de verzekeringsondernemingen van 9 juli 1975 stelt het volgende: §1. *De verzekeringsondernemingen zijn gehouden onder de benaming **technische reserves** of provisies de verplichtingen te berekenen en te boeken die op hen rusten zowel voor de uitvoering van de door hen gesloten verzekeringscontracten als voor de toepassing van de wetten of verordeningen betreffende die verzekeringsverrichtingen.*

*[De **technische reserves** of provisies hebben zowel betrekking op de lopende als op de vervallen inkomsten die nog niet volledig vereffend zijn, in welk land het risico ook is gelegen; wat evenwel de in België gevestigde buitenlandse ondernemingen betreft, slaan deze bepalingen slechts op de overeenkomsten die door de Belgische vestiging zijn gesloten.]*

*De Koning bepaalt de wijze van berekening en in voorkomend geval het minimumbedrag van de technische reserves of provisies met inbegrip van de **[wiskundige balansreserves of -provisies]** en de eventuele provisies voor deelneming van de verzekerden in de winst;...*

§2. *[De in §1 van dit artikel bedoelde technische reserves of provisies met betrekking tot de verzekeringsovereenkomsten en de verplichtingen die voortvloeien uit wettelijke of reglementaire bepalingen betreffende de verzekeringsverrichtingen [evenals de technische schulden die de Koning bepaalt,] moeten op elk ogenblik gedekt zijn door gelijkwaardige activa die de verzekeringsonderneming in volle eigendom toebehoren en in het bijzonder toegewezen zijn als waarborg van de bovengenoemde verplichtingen, per afzonderlijk beheer.]*

Die activa worden hierna aangeduid als “**dekkingswaarden**”....

In het geval van het Fortis Easy Fund Plan is de wiskundige reserve evenwel onbestaande, bij afwezigheid van enig risicokapitaal, d.w.z. het verzekerd kapitaal dat de koopsom overschrijdt, in de betekenis van punt 36 van bijlage II van het KB Leven van 17.12.92.

4. De begunstigde krijgt geen verzekerd kapitaal uitgekeerd, en nog minder de wiskundige reserve, enkel de inventariswaarde van het intern fonds.

In een rechtsgeldig totstandgekomen levensverzekeringsovereenkomst bekomt de verzekeringnemer een schuldvordering op de verzekeraar door de betaling van premies. De verzekeringnemer kan dit voordeel toekennen aan een derde, d.w.z. dat hij zijn schuldvordering tegen de verzekeraar kan schenken aan een begunstigde. Deze schuldvordering heeft het verzekerd kapitaal, en eventueel de wiskundige reserves, als voorwerp (maar nooit de technische reserves die de verzekeraar moet aanleggen voor zijn verzekeringsverrichtingen, conform artikel 16 §1 van de Controlewet verzekeringen 9.7.75; deze technische reserves zijn eigendom van de verzekeraar).

Zonder verzekerd kapitaal, geen recht van de begunstigde om dit verzekerd kapitaal bij overlijden van de verzekerde te innen! Zonder premienivellering geen wiskundige reserve, en derhalve geen recht op de uitkering van deze wiskundige reserve.

De uitkering van de “inventariswaarde van het intern fonds” door Fortis aan de begunstigde is geen levensverzekeringsverrichting (want het fonds vormt enkel de dekking voor het verzekerd kapitaal).

5. Over het document “AANVRAAG OPVRAGINGEN” voor de “periodieke uitkeringen”.

In dit document staat de volgende clausule: *“De eventuele Up Life overlijdensdekking ... wordt beëindigd van rechtswege op de datum van ondertekening van deze aanvraag.”*

Commentaar:

Zelfs al is de Up Life overlijdensdekking onderschreven, dan wordt die door de “opvragingen” opgeheven, zodat de polis (van dan) geen enkele verzekeringsverplichting voor Fortis inhoudt.

Opmerking:

- Het periodiek uitkeren van sommen tot het kapitaal uitgeput is, is geen levensverzekering.
- Bij overlijden het saldo uitbetalen, na periodieke uitkeringen, is geen levensverzekering.
- Enkel in het geval dat de periodieke uitkeringen vooraf vaststaan en verzekerd worden zolang de verzekerde leeft, en niet langer, is de polis een levensverzekeringsovereenkomst.

6. Beoordeling

(naar de arresten van het Hof van Beroep te Gent van 9.12.2003, 29.6.2004 en 14.9.2004).

- Voor het uit te keren bedrag bij overlijden wordt geen gebruik gemaakt van sterftetabellen, terwijl de premie losstaat van het geslacht, de leeftijd en de gezondheidstoestand van de verzekerde.
- Het intern beleggingsfonds ondergaat de fluctuaties van de markt en het goed of slecht beheer door de verzekeraar; de onzekerheid over de waarde ervan is inherent aan het risico van elke verzekeraar.
- De uit te keren bedragen hangen niet af van een onzekere gebeurtenis, temeer daar de opvragingen worden voorzien op gelijk welk moment van de reeds gedane stortingen, wat afhangt van de wil van de verzekeringnemer en niet van een onzekere gebeurtenis.
- De begunstigde heeft alleen recht op de inventariswaarde van het intern beleggingsfonds, en niet op een vooraf overeengekomen verzekerd vast bedrag.
- Het ligt vooral in de bedoeling van de verzekeraar een beleggingsproduct⁷ op de markt te brengen, waarop de verzekeringnemer ingaat. De goede trouw van de verzekeringnemer staat daarbij buiten twijfel.

Om al deze redenen kan de betwiste polis niet als een levensverzekering gekwalificeerd worden, zodat de vraag naar herkwalificatie zich niet stelt, daar dezelfde akte niet voor verschillende kwalificaties vatbaar is.

Het volstaat vast te stellen dat het Fortis Easy Fund Plan geen levensverzekeringsovereenkomst is.

⁷ FB Verzekeringen schrijft op 30 juni 2006 haar klanten aan om in nieuwe fondsen te **beleggen**:

*“vijf nieuwe beleggingsfondsen binnen het Easy Fund Plan en het uniek gamma “Fortis Life Safe” fondsen, aangepast aan elke **belegger**”.*

In de brief geen woord over **verzekeringen**!